

RAPPORT 846

Archeologienota Vliermaal, Kersendaelsstraat

Verkaveling in drie loten

DEEL 2: Programma van maatregelen

Inge Van de Staey, Stefanie Brans & Petra Driesen
Februari 2020

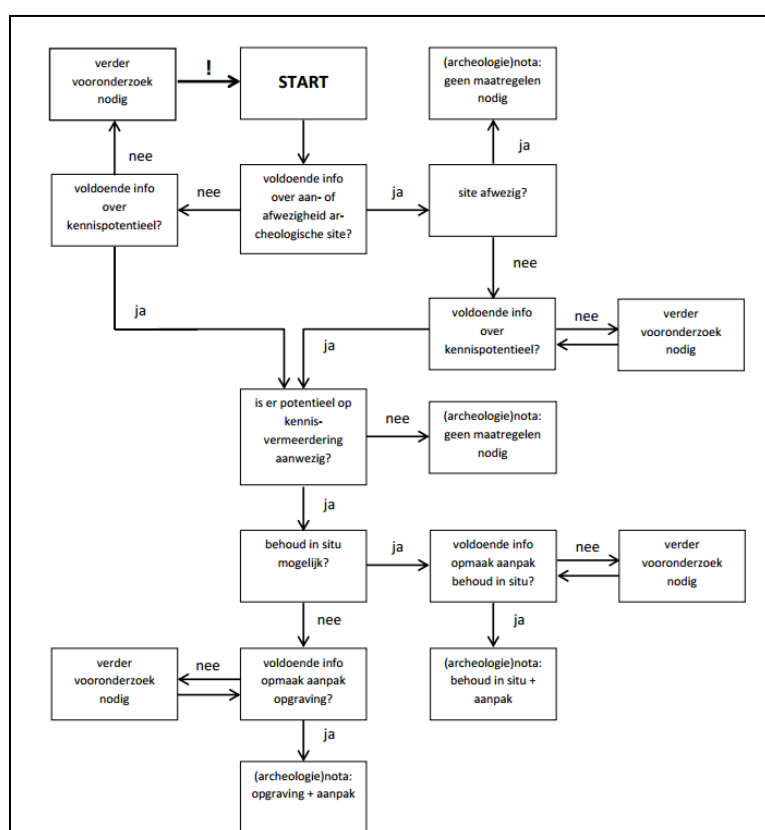
DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Tot op heden werd enkel een vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek (2019L108) uitgevoerd met betrekking tot het volledige terrein, kadastraal gekend als Kortessem, 4de AFD, Sect. D, percelen 548/h en 548/e. Het onderzoeksterrein heeft een oppervlakte van ca. 3352 m².

Op basis van het bureauonderzoek is het mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de waarde van al dan niet aanwezig archeologisch erfgoed (kennispotentieel) en de omgang hiermee.

Afb. 30: Beslissingsboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 4.0, 32).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Het onderzoeksterrein is op de noordwestelijke zijde van een leemrug op het Haspengouws leemplateau gesitueerd. Deze leemrug wordt in het westen ingesneden door de vallei van de Mombeek, die 1,9 km ten westen stroomt. De Beekbeemdenbeek ontspringt ca. 850 m ten noordwesten. Een droogdal van laatstgenoemde beek is echter aanwezig ca. 115 m ten westen van het onderzoeksterrein. Bijgevolg ligt het onderzoeksgebied binnen de gradiëntzone voor het aantreffen van prehistorische (artefacten-)sites.

Dit model gaat op voor prehistorische artefactensites van het (jong- en) laat-paleolithicum en het mesolithicum. Het oudere midden-paleolithische landschap heeft namelijk bloot gestaan aan voortdurende veranderingen en werd vervolgens bedekt door meters dikke laat-pleistocene pakketten. Uit het huidige landschap kan hierdoor niets worden herleid van wat gunstige bewoningslocaties waren in het midden-paleolithicum. Tot slot zijn er tot

nu toe geen aanwijzingen, ook niet in de gezette controleboringen, dat *de bodem van Rocourt*, een belangrijke marker horizon voor het midden-paleolithicum, in de omgeving van het onderzoeksgebied voorkomen.

Op basis van deze gegevens wordt het aantreffen van vondsten van het midden-paleolithicum als laag ingeschat. Ook het in oorsprong hoge potentieel voor het aantreffen van prehistorische artefactensites vanaf het laat-paleolithicum, mesolithicum – gezien de gunstige topografische ligging binnen de gradiëntzone – kan naar laag worden bijgesteld en dit gezien het bureauonderzoek en de gezette controleboringen aantonen dat het onderzoeksterrein reeds (deels) is afgegraven, dan wel fel geërodeerd is.

Ook het in oorsprong matige potentieel voor het aantreffen van resten van landbouwgemeenschappen (vanaf het neolithicum) is vanwege het reeds afgegraven dan wel geërodeerde terrein, laag.

CAI-locaties in de ruime omgeving wijzen vnl. op menselijke aanwezigheid in de Romeinse periode. Sites uit de metaaltijden zijn niet gekend, maar de ligging van het terrein is tevens gunstig voor het aantreffen van sites uit deze periode. Ook het matige tot hoge potentieel van deze periodes kan echter naar laag worden bijgesteld en dit gezien het bureauonderzoek en de gezette controleboringen aantonen dat het onderzoeksterrein reeds (deels) is afgegraven, dan wel fel geërodeerd is.

Vanaf de middeleeuwen wordt het potentieel ter hoogte van het projectgebied reeds als laag ingeschat. Sporen en/of vondsten situeren zich vermoedelijk nabij de gekende dorpscentra. Cartografische bronnen tonen aan dat het onderzoeksgebied sinds de 18de eeuw onbebouwd was. De kans op het aantreffen van historische sites uit de nieuwe en nieuwste tijd kan bijgevolg als laag worden ingeschat.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in *Deel 1: Verslag van de resultaten, 1. Beschrijvend gedeelte, 1.4 Beschrijving van de geplande bodemingrepen* kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De initiatiefnemer plant op een circa 3352 m² groot terrein, kadastraal gekend als Kortessem, Afd. 4, Sect. D, percelen 548/h en 548/e, en gelegen aan de Kersendaelstraat te Vliermaal (Kortessem, Prov. Limburg) de ontwikkeling van een verkaveling in drie loten. Ter hoogte van het gehele onderzoeksterrein kan een volledige versterking verwacht worden van het oorspronkelijk bodemprofiel.

In confrontatie met de gegevens uit het bureauonderzoek en de gezette controleboringen kan echter gesteld worden dat deze werken grotendeels in een (deels) afgegraven, dan wel in een geërodeerde bodem zullen plaatsvinden.

1.4 Bepaling van maatregelen

Hoewel de aanwezigheid van archeologische sporen en/of vondsten op basis van het bureauonderzoek niet volledig uitgesloten kan worden, wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Op basis van het voorliggende bureauonderzoek en de gezette controleboringen kan gesteld worden dat het merendeel van het onderzoeksterrein, vermoedelijk in samenhang met de meer zuidelijk gelegen groeve, werd afgegraven dan wel recent werd verstoord. Dit is niet het geval voor het noordwestelijke deel van het onderzoeksterrein, waar een matig gave bodem werd aangetroffen. Een E-horizont werd ook hier echter niet aangetroffen. De afwezigheid hiervan en het feit dat enkel een dunne restant van de Bt werd aangesneden, doen echter vermoeden dat het terrein en mogelijke archeologische vondsten en/of sporen (indien al dan niet aanwezig) reeds voor de afzetting van het colluvium (grotendeels) zijn weggërodeerd.

Op basis hiervan kan worden aangenomen dat, indien sporen worden aangetroffen, deze enkel een versnipperd beeld zullen opleveren en onmogelijk in een ruimere context kunnen worden bekeken. De kans op

kennisvermeerdering wordt daarom als gering ingeschat. Op basis hiervan wordt voor het onderzoeksgebied geen vervolgonderzoek geadviseerd. De uitvoer van een vervolgonderzoek is kosten-baten te duur.

Een Programma van Maatregelen werd dan ook niet opgemaakt. De aannemer/uitvoerder van de werken is wel gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

BIBLIOGRAFIE

BAEYENS L. (1970) *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Kortesseem 92E*, Brussel.

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

DEEBEN J. & RENSINK E. (2005), Het Laat-Paleolithicum in Zuid-Nederland, In: Deeben et al. (eds.), De Steentijd van Nederland, *Archeologie* 11/12, 171-199.

DE GEYTER G. (2001) *Kaartblad 33: Sint-Truiden. Toelichting bij de geologische Kaart van België*, Brussel.

GOOSENS H. (2007) *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, Kaartblad 33: Sint-Truiden*, Leuven.

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

VERHOEVEN M., ELLENKAMP G.R. & KEIJERS D.M.G. (2010) Een archeologische verwachtings –en beleidsadvieskaart voor de gemeente Echt-Susteren. Deelrapport II: Landschap en archeologie, *RAAP-rapport* 1951, 87 en 101.

Websites:

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/121154>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/themas/14045>

cartoweb.be

dov.vlaanderen.be

klip.vlaanderen.be

<http://cai.onroerendergoed.be>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

<https://geo.onroerendergoed.be/>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/projects/downloads/Begripenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.ngi.be

www.onroerendergoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

